

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobce: **O. A.**, narozený X
státní příslušnice Turecké republiky
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2023, č. j. OAM-818/LE-BE01-BE02-PS-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajistil žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a s odkazem na § 46a odst. 5 téhož zákona stanovil dobu trvání zajištění do 14. 10. 2023.

2. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 14. 7. 2023 domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
3. Namítá, že žalovaný byl povinen zvážit možnost aplikace zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Podle judikatury je nutno brát zřetel též na čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Žalovaný však vycházel pouze z toho, že se žalobce v České republice nachází nelegálně a v případě propuštění by nevyčkal výsledku řízení ve věci mezinárodní ochrany a pokračoval dále do Německa a z toho, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zjevně účelová. S tím žalobce nesouhlasí, neboť sama skutečnost, že pobýval v České republice nelegálně, paušálně nevylučuje uložení zvláštních opatření a žalobce ani nebyl plně seznámen s důsledky tohoto jednání. Žalobce dosud není zcela seznámen s právním řádem ČR a nemohl předpokládat, že jeho „opožděná“ žádost o mezinárodní ochranu může být vnímána jako účelová. Žádost o udělení mezinárodní ochrany považuje žalobce za opodstatněnou, neboť do České republiky nepřicestoval primárně z ekonomických důvodů, ale aby získal lékařskou a peněžitou pomoc pro svého postiženého syna. Žalovaný nemůže své rozhodnutí o neuložení zvláštních opatření opírat o „domněnky“ související s řízením o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se v odůvodnění omezil toliko na povrchní zhodnocení majetkových a rodinných poměrů žalobce. Pokud by se zabýval zhodnocením předpokladů pro zajištění řádně a úplně, dospěl by k závěru, že uložení zvláštních opatření je dostačující. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.
4. Napadené rozhodnutí dále podle žalobce stanoví dobu zajištění v rozporu se zákonem. Délka zajištění nesmí přesáhnout dobu přiměřenou vzhledem ke sledovanému cíli. V napadeném rozhodnutí absentují dostatečně odůvodněné úvahy vedoucí k závěru, že u žalobce jsou naplněny podmínky pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Z odůvodnění není patrné, zda žalovaný zohlednil konkrétní situaci žalobce.
5. Závěrem žalobce uvádí, že žalovaný porušil § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).
6. Žalobce současně navrhuje, aby soud přiznal žalobě odkladný účinek.

Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný považuje žalobu za nedůvodnou a napadené rozhodnutí za přezkoumatelné. Žalovaný při posouzení důvodů zajištění vycházel z informací pocházejících z předchozí činnosti policie, což mu umožňuje § 87 odst. 1 zákona o azylu. Žalobce byl rozhodnutím Policie České republiky ze dne 14. 6. 2023 zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců (dále též jen „zařízení“) za účelem správního vyhoštění. Důvodem byla skutečnost, že při kontrole policejní hlídkou nepředložil žádné oprávnění k pobytu. Rozhodnutím Policie České republiky ze dne 14. 6. 2023 bylo žalobci uloženo správní vyhoštění.
8. Žalobce při výslechu za přítomnosti tlumočníka uvedl, že z Turecka odešel společně s manželkou z ekonomických a zdravotních důvodů. Cílem cesty bylo Německo, kde je lepší sociální systém, který zajistí dostatek finančních prostředků pro léčbu jeho mentálně postiženého syna. Toho žalobce zanechal v Turecku a chce jej do Německa v budoucnu také dopravit. Cestu do Německa si domluvili s převaděči za 11 000 euro. Odletěli do Srbska, odkud jeli do Maďarska a poté pokračovali přes Českou republiku, kde byli zadrženi policií.

Žalobce si je vědom svého nelegálního pobytu na území České republiky. V Německu by chtěl pracovat, požádat o azyl a o sociální dávky. Žalobce je zdravý, nemá v České republice žádné závazky ani vazby. Není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. V Turecku neměl žádné problémy, je tam bezpečno a žalobce není politicky angažovaný. V návratu do Turecka mu nic nebrání, ale pokud se tak stane, bude se snažit cestovat zpět do Evropy.

9. Podle žalovaného žalobci nic nebránilo v podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany před jeho zadržením. Podal ji jen za účelem oddálení vyhoštění. Je zřejmé, že se žalobce bude vyhýbat své povinnosti vycestovat z České republiky. Žalovaný ani neshledal, že by žalobce byl zranitelnou osobou podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Dospěl tedy k závěru, že z důvodu jednání žalobce by mírnější opatření ve formě zvláštního opatření bylo neúčinné.
10. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
11. K návrhu na přiznání odkladného účinku žalovaný uvedl, že v případě jeho přiznání by rozhodnutí o zajištění ztratilo svůj význam. Zajištění samo o sobě také neznamená pro žalobce nenahraditelnou újmu.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

12. Soud ověřil, že žalobu podala osoba k tomu oprávněná, ve lhůtě podle § 46a odst. 7 zákona o azylu (ve znění účinném do 30. 6. 2023, viz přechodné ustanovení čl. II odst. 1 zákona č. 173/2023 Sb.). Žaloba také splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Je tedy věcně projednatelná.
13. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal na základě uplatněných žalobních bodů a v souladu s požadavky rozsudku SDEU ze dne 8. 11. 2022, ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, též zkoumal, zda napadené rozhodnutí není stiženo jinými (v žalobě neuplatněnými) vadami či nezákonnostmi (viz též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2023 Sb. NSS).
14. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Neshledal ani jiné vady či nezákonnosti (neuplatněné v žalobě), které by měly vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.
15. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).

Zjištění ze správního spisu

16. Hlídka policie dne 13. 6. 2023 ve 4:30 hodin kontrolovala na dálnici D1 (6. km ve směru na Prahu) několik cizinců, mezi kterými byl i žalobce, který nedisponoval pobytoým oprávněním. Žalobce předložil pouze turecký cestovní pas. Policii proto vzniklo podezření, že v České republice pobývá bez oprávnění k pobytu. Žalobce proto zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a dne 13. 6. 2023 s žalobcem zahájila řízení o správním vyhoštění.
17. Téhož dne žalobce vyslechla za účasti tlumočnicka do kurdského jazyka. Žalobce uvedl, že trvale bydlí ve městě Hazach (Turecko) spolu s manželkou, synem ve věku 2,5 let, a rodiči žalobce. Manželka cestovala s žalobcem, zatímco syn zůstal v Turecku s rodiči žalobce. Žalobce má v Turecku ještě sedm sourozenců. Ještě před cestou se domluvil s převaděči, že jim pomohou dostat se do Německa za 11 000 euro. Tam chtějí s manželkou požádat o azyl.

Dne 9. 6. 2023 spolu letecky přicestovali z Turecka do Srbska. Poté jeli taxíkem na adresu, kde čekal převaděč. S ním dojeli k hranici s Maďarskem. Po překonání bariéry pomocí žebříku pokračovali pěšky a ubytovali se v hotelu asi na tři dny. Odtud pokračovali autem asi pět hodin, než je zastavila policie. Žalobce nevěděl, přes jaké země jeli a ani to, že už je v České republice. V Turecku nemají s manželkou žádné problémy. Je tam bezpečno. Do Německa chtějí z ekonomických a zdravotních důvodů. Mají nemocného syna, který trpí mentálním postižením. V Německu je lepší sociální systém, který jim zajistí dostatek financí na léčbu syna, kterého tam chtějí také dopravit. Situaci řešili i v Turecku, ale vše je tam drahé. V Německu dostanou sociální dávky a léčba je tam na vyšší úrovni. Žalobce není členem žádné extremistické ani militantní skupiny ani politické strany. V případě návratu mu nehrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo jiné nebezpečí. V Maďarsku o azyl nežádali, protože vědí, že tam nemají Kurdy rádi. Potřebuje sociální pomoc pro sebe a svou rodinu a syna. Kdyby měl cestu opakovat, udělal by to znova. Zná podmínky pro vstup a pobyt na území Schengenu, ale vízum by nedostal. Je si vědom svého nelegálního pobytu. Jel konkrétně do Frankfurtu, kde žijí jeho strýc a teta. Nikdo jiný z jeho rodiny nežije v Evropské unii. Na území České republiky žalobce nechtěl pobývat, účelem vstupu byl jen tranzit do Německa. Do Turecka se může vrátit, ale pokud se tak stane, bude i nadále zkoušet cestu zpět do Evropy. O azyl dosud nikde nežádal. Nezná postih za své protiprávní jednání. V České republice nemá žádný majetek. Nemá k České republice žádné závazky, pohledávky ani vazby. Není schopen sdělit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam za účelem kontroly a oznámit případnou změnu. Není schopen složit finanční záruku.

18. Policie dne 14. 6. 2023 vydala rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce (č. j. KRPS-154703-25/ČJ-2023-010022). Dobu, po kterou žalobci nelze umožnit vstup na území členských států EU, stanovila na dva roky.
19. Dne 14. 6. 2023 pak policie vydala rozhodnutí o zajištění žalobce (č. j. KRPS-154703-19/ČJ-2023-010022) podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila na 45 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.
20. Dne 16. 6. 2023 podal žalobce v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany.
21. Dne 19. 6. 2023 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Posouzení žaloby

22. Soud úvodem připomíná, že zajištěním cizince dochází k citelnému zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *John proti Řecku* ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, *Rusu proti Rakousku* ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, *Rashed proti České republice* ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a *Saadi proti Spojenému království* ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na nějž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Je proto přípustné jen za striktně definovaných podmínek. Zajištění musí vždy sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější, donucovací opatření.

23. Před vypořádáním žalobních námitek soud konstatuje, že obecná tvrzení o porušení některých ustanovení správního řádu, Úmluvy či Listiny (viz bod 5 shora), nepovažuje sama o sobě za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žalobním bodem je totiž podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, jen konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z něhož plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné (viz též usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72). Veden shora uvedenými specifickými východisky stran přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizinců však soud alespoň v obecnosti k těmto tvrzením konstatuje, že porušení zmiňovaných ustanovení správního řádu, Úmluvy a Listiny v napadeném rozhodnutí neshledal.

Podmínky pro zajištění žalobce byly naplněny

24. Při přezkumu rozhodnutí o zajištění ve správním soudnictví je soud povinen přezkoumat, zda je zajištění cizince oprávněné, včetně posouzení, zda zajištění sleduje svůj konkrétní účel. Pokud v okamžiku zajištění cizince nemůže být tohoto účelu dosaženo, resp. pokud během tohoto zajištění bude zjištěno, že účel zajištění nebude možné naplnit, jedná se o nezákonný zásah do osobní svobody cizince. Jak k tomu uvedl rozšířený senát v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, „*smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR. (...) O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit*“.
25. Žalobce byl zajištěn jako žadatel o mezinárodní ochranu. V tomto režimu platí, že zajištění může být nařízeno pouze v případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření (čl. 8 odst. 2 přijímací směrnice). Důvody zajištění jsou přitom explicitně uvedeny v čl. 8 odst. 3 přijímací směrnice, a to v podobě taxativního výčtu následovně:
- a) *za účelem zjištění nebo ověření jeho totožnosti nebo státní příslušnosti;*
 - b) *za účelem určení těch skutečností, na nichž je jeho žádost o mezinárodní ochranu založena a jež by bez zajištění žadatele nebylo možné získat, zejména v případě nebezpečí skrývání se žadatele;*
 - c) *během příslušného řízení za účelem rozhodnutí o právu žadatele na vstup na dané území;*
 - d) *je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle návratové směrnice za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení;*
 - e) *vyžaduje-li to ochrana národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku;*
 - f) *v souladu s článkem 28 nařízení Dublin III.*

29. Každý z uvedených důvodů plní poněkud jiný účel. Žalobce byl napadeným rozhodnutím zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, podle něhož lze rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, *jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.* Aplikovaný důvod zajištění koresponduje s důvodem uvedeným v čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice.
30. K výkladu tohoto důvodu zajištění se vyjádřil Soudní dvůr EU v usnesení ze dne 3. 6. 2021 ve věci *J. A. proti Slovinsku*, C-186/21 PPU, podle něhož tento důvod obsahuje dvě odlišné kumulativní podmínky. Jednak *podmínku zajištění žadatele za účelem vyhoštění a* jednak *podmínku existence přiměřených důvodů, založených na objektivních kritériích, domnívat se, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení* (bod 36). Příkladem objektivního kritéria, kterého se orgány mohou dovolávat, je skutečnost, že žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení (bod 37). Obdobně se k naplnění důvodů zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu vyjádřil NSS např. v rozsudku ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 288/2016-27, v němž uvedl, že jsou v daném ustanovení obsaženy tři podmínky, za kterých lze vydat rozhodnutí o zajištění. První podmínkou je podání žádosti až v zařízení pro zajištění cizinců, druhou je existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a konečně třetí, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nebylo možno podat dříve. Tyto podmínky je přitom třeba splnit kumulativně (současně).
31. V případě žalobce byly shora uvedené podmínky vyplývající z přijímací směrnice a zákona o azylu splněny. Zprv, žalobce byl zajištěn za účelem správního vyhoštění rozhodnutím ze dne 14. 6. 2023 a žádost o mezinárodní ochranu podal až v zařízení pro zajištění cizinců.
32. U žalobce existují též objektivní okolnosti, na jejichž základě se lze domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána s úmyslem pozdržet či zmařit výkon rozhodnutí o vyhoštění. V první řadě měl žalobce možnost přístupu k azylovému řízení již dříve, a to v Maďarsku, kde, jak sám vypověděl, byl asi tři dny ubytován v hotelu. Kromě toho měl žalobce možnost podat žádost o mezinárodní ochranu již při svém zadržení, případně zajištění policií na území České republiky. K podání žádosti však přistoupil až poté, co bylo rozhodnuto o jeho vyhoštění a zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Současně je nutno zohlednit, že žalobce opakovaně uváděl, že se chce s manželkou dostat do Německa a že tato země byla po celou dobu jejich skutečným cílem (chtěl zde požádat o azyl a sociální dávky). Je tedy zjevné, že rozhodnutí o správním vyhoštění tomuto jeho cíli zjevně brání, a lze se proto oprávněně domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla prostředkem, jak takto vzniklou překážku žalobcova budoucího pobytu na území členských států EU odstranit.
33. Soud má za to, že je též reálné naplnění účelu tohoto důvodu zajištění. Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí

o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je „zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu“ (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31, nebo ze dne 31. 8. 2017, č. j. 1 Azs 243/2017-25).

34. I tato podmínka pro zajištění žalobce podle citovaného ustanovení zákona o azylu je naplněna. Žalobcovo zajištění efektivně naplní cíl spočívající v jeho dostupnosti pro výkon rozhodnutí o vyhoštění (v případě negativního výsledku řízení o žádosti o mezinárodní ochranu), přičemž současně zde nejsou na první pohled patrné překážky, které by bránily reálné možnosti navrácení žalobce do země původu.

Nebylo možno účinně uplatnit zvláštní opatření

35. Soud se dále k námitce žalobce zabýval též splněním dalšího předpokladu pro jeho zajištění, a to otázkou, zda nebylo možné účinně uplatnit zvláštní opatření jakožto mírnější alternativu vůči zajištění.
36. Bez ohledu na důvod zajištění se zvláštním opatřením podle § 47 odst. 1 zákona o azylu rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Povaha obou zvláštních opatření osobní svobodu cizince neomezují, a proto je-li důvodná hrozba jeho útěku či skrývání, jejich uložení zpravidla na místě nebude.
37. K aplikaci těchto ustanovení, jimiž je do zákona o azylu transponován čl. 8 odst. 2 a 4 přijímací směrnice (na které poukázal též žalobce), se vyslovil NSS např. v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, v němž uvedl, že „[p]okud jsou ... splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. (...) Přitom nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Zvláštní opatření lze proto považovat za účinná, pokud lze jimi dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky – bez fyzického zajištění žadatele. (...)“. Podle tohoto rozsudku je při zvažování zvláštních opatření na místě zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. „Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince“. Volba zvláštních opatření je totiž v prvé řadě „vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat. Uložení zvláštního opatření musí být dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, nýbrž rovněž pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, pokud by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně.“ Existují-li skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení či výkon případného rozhodnutí o správním

vyhoštění mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření (rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 10 Azs 244/2019 – 34).

38. Žalovaný na s. 2 napadeného rozhodnutí shrnul zjištění vyplývající z žalobcova výsledku (viz bod 17 shora). Na jejich základě uzavřel, že v případě žalobce jsou dány důvody pro zajištění a současně, že z jednání žalobce plyne, že by mírnější donucovací opatření ve formě zvláštních opatření bylo nedostačující a neúčinné. Dále žalovaný uvedl (s. 3), že žalobce přicestoval v automobilu řízeném neznámým řidičem, nelegálně bez víza či povolení k pobytu. Tímto krokem podle žalovaného potvrdil svůj vztah k právnímu řádu ČR a EU. Uvedené podle žalovaného neprokazuje, že by se na straně žalobce mělo na tomto vztahu v průběhu řízení o mezinárodní ochraně něco změnit, tedy že by respektoval povinnosti vyplývající ze zákona o azylu a setrval v průběhu azylového řízení na území ČR. Žalobce si je vědom nelegálnosti svého pobytu, neboť sám uvedl, že do České republiky přicestoval za pomoci převaděče s cílem dostat se do Německa. Jistě si uvědomoval, že takovým způsobem se mezi státy legálně necestuje. S ohledem na obsah výpovědi by žalobce bezesporu pokračoval v nelegální cestě do Německa. Žalobce opakovaně sdělil, že jeho cílovou zemí je právě Německo, kde by chtěl pracovat a požádat o sociální dávky, které mu zajistí finanční prostředky na léčbu mentálně postiženého syna, jehož zanechali v Turecku. Podle žalovaného je tedy více než jisté, že při propuštění ze zařízení by žalobce v tomto úmyslu pokračoval a nevyčkal by výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Žalovaný dále uvedl, že žalobce nemá k ČR žádné vazby ani závazky, nemá tu žádné přímé příbuzné, ve vlasti žijí jeho syn, sourozenci a rodiče a jeho manželka je s ním v ČR. Nemá tedy ani subjektivní důvod zdržovat se v České republice. Místo hlášeného pobytu má žalobce v Turecku, v ČR takové místo nemá. Žalovaný na základě uvedeného uzavřel (s. 4), že by propuštěním ze zajištění byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a s ohledem na absenci jakýchkoli vazeb v ČR, jeho nelegální přicestování a jasně deklarovanou cílovou zemi – Německo, nelze rozumně předpokládat, že by žalobce své jednání změnil a respektoval by zvláštní opatření podle zákona o azylu, které by mu žalovaný uložil.
39. Tyto závěry soud považuje za přezkoumatelné a zákonné.
40. Byť se žalovaný v rámci napadeného rozhodnutí nevěnoval možnosti uložení zvláštních opatření koncentrovaně (na jednom místě) a nevyslovil se ani zvlášť k jednotlivým zvláštním opatřením přicházejícím v úvahu, lze z celého kontextu odůvodnění zjistit, jaká zjištění vedla žalovaného k závěru, že by v případě žalobce nebylo možno zvláštní opatření účinně uplatnit. Žalovaným popsané skutečnosti, které mají oporu ve správním spisu, totiž skutečně nasvědčující tomu, že by žalobce řízení či výkon rozhodnutí o správním vyhoštění mařil. Žalovaný v souladu se shora citovanou judikaturou popsal žalobcovu osobní a rodinnou situaci, jeho vazby (resp. neexistenci vazeb) na území České republiky, hodnotil žalobcovo dosavadní chování (nelegální vstup na území) a jeho úmysl cestovat do Německa. Tyto okolnosti pak zohledňoval též v souvislosti s důvodem žalobcova zajištění (tedy zaručení jeho přítomnosti po dobu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a případné následné vyhoštění). Soud se shoduje s žalovaným, že veškeré popsané okolnosti nezakládají rozumný předpoklad, že by žalobce v budoucnu se správními orgány spolupracoval, respektoval rozhodnutí o vyhoštění, ale naopak spíše nasvědčují tomu, že by žalobce mařil případný výkon správního vyhoštění (resp. by na území nevyčkal rozhodnutí o své žádosti), ale pokračoval do Německa.
41. Nad rámec úvah žalovaného lze dodat, že žalobce při výsledku opakovaně uvedl, že v případě návratu do Turecka se bude znova pokoušet dostat do Evropy. O to více je jasné, že by

se v případě svého nezajištění snažil vyhnout vyhoštění a se správními orgány nespolupracoval.

42. Jak je zřejmé z výše uvedeného, žalobci nelze přisvědčit v tom, že by žalovaný odůvodnil napadené rozhodnutí toliko jeho nelegálním pobytem na území České republiky – naopak se zabýval celou řadou dalších okolností, z nichž plyne nemožnost uložení některého ze zvláštních opatření.
43. Namítá-li žalobce, že dosud není zcela seznámen s právním řádem ČR, a proto nemohl předpokládat, že jeho žádost může být v důsledku pozdního podání hodnocena jako účelová, nelze s tím souhlasit. Je totiž – i bez znalosti jakýchkoliv právních předpisů – logické (jak ostatně správně uvedl žalovaný), že osoba, která potřebuje mezinárodní ochranu, o ni požádá hned, jak to bude možné a nebude vyčkávat až do doby, kdy se dostane do státu dle své preference. Úvahu o účelovosti žádosti podané až „na poslední chvíli“ tj., v situaci, kdy už žalobce nemá jinou možnost, jak se vyhnout vyhoštění, mohl žalobce učinit, aniž by cokoliv věděl o právním řádu České republiky. Zda tuto skutečnost mohl žalobce předpokládat, je navíc z hlediska zákonných podmínek pro uložení zvláštních opatření, resp. samotného zajištění [§ 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu] irelevantní.
44. Pokud žalobce argumentuje údajnou opodstatněností žádosti o udělení mezinárodní ochrany, sám si ve svých námitkách odpovídá, že její (plné) posouzení není předmětem řízení o zajištění. Její důvodností se lze zabývat pouze v rozsahu posouzení splnění podmínek podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, tzn., zda existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Tak postupoval i žalovaný. Nelze mu tedy vytýkat, že se zabýval (slovy žalobce) „domněnkami“ souvisejícími s jiným řízením. K údajné opodstatněnosti žádosti soud jen dodává, že žalobce opakovaně uváděl, že se chce dostat do Německa, aby až tam mohl požádat o azyl a využít tamní sociální systém. Do České republiky tedy vůbec přicestovat nechtěl, natož aby tu chtěl vyhledat mezinárodní ochranu – ať už nyní tvrdí jakékoliv důvody (ostatně v době zadržení ani nevěděl, že se zde nachází).
45. Z výše uvedených důvodů nebylo na místě žalobce zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu ukládat místo zajištění, a to v obou případech ze stejného důvodu, tudíž žalovaný neměl povinnost zabývat se zvlášť důvody, proč nepřistoupil na opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a zvlášť důvody, pro které nepřistoupil na opatření dle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

Délka zajištění byla stanovena přezkoumatelně a v souladu se zákonem

46. Žalobce dále brojí proti délce zajištění.
47. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dnů.
48. Soud nad rámec žalobních bodů konstatuje, že žalovaný při stanovení délky zajištění respektoval zákonem dané rozmezí, neboť dobu trvání zajištění stanovil do 14. 10. 2023, tedy v maximální možné délce 120 dnů.
49. V odůvodnění napadeného rozhodnutí (s. 5) žalovaný uvedl, že ačkoli považuje podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany za účelové, nebude možno žádost hodnotit jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Podle judikatury by mohla být žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná výhradně tehdy, pokud žadatel jako jediný důvod žádosti uvedl právě snahu vyhnout se realizaci vyhoštění, vydání nebo předání

či je zdržet. Vzhledem k tomu, že ještě nebyly provedeny veškeré úkony správního řízení, které jsou nutné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nelze v tuto chvíli vyloučit, že nebude nezbytné žádost posuzovat standardně, tj. z hlediska případného naplnění podmínek § 12 - § 14b zákona o azylu. Proto žalovaný stanovil pro dobu trvání žalobcova zajištění maximální zákonem stanovenou lhůtu 120 dnů, tedy odpovídající lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle § 27 odst. 1 zákona o azylu, která činí 6 měsíců.

50. Podle názoru soudu je uvedené odůvodnění stanovení délky lhůty zajištění přezkoumatelné a individualizované. Žalovaný při jejím stanovení postupoval v souladu s judikaturou NSS, neboť zohlednil zejména očekávanou délku řízení ve věci mezinárodní ochrany. Účel zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je totiž z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jak konstatoval NSS již v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, zpravidla „nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.“ (bod 41; shodně též rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38, bod 18). Zajištění o délce 109 či 110 dní se srovnatelným zdůvodněním předpokládané délky řízení o mezinárodní ochraně a s ohledem na zdroje dostupné žalovanému již v přezkumu NSS obstálo (viz rozsudky ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017-43, body 33–36; či ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019 - 38, odst. 17–19). V nyní posuzované věci žalovaný zdůvodnil délku zajištění obdobně, tedy výčtem okolností, z nichž dovodil předpokládanou délku řízení o mezinárodní ochraně (viz str. 5 napadeného rozhodnutí). Žalobce v žalobě pouze obecně namítá, že žalovaný postupoval paušálně, aniž by uvedl, které konkrétní okolnosti posuzované věci žalovaný přehlédl a měl vzít v potaz při určení doby zajištění. Soud tak má za to, že odůvodnění doby zajištění v napadeném rozhodnutí bylo dostatečně podložené a přiměřené s ohledem na důvod zajištění žalobce.
51. Samotná délka zajištění žalobce nezavazuje možnosti případného dalšího soudního přezkumu, neboť podle § 46a odst. 10 zákona o azylu má možnost podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí soudu o propuštění ze zajištění s případně navazujícím soudním přezkumem.

K návrhu na přiznání odkladného účinku

26. Závěrem soud uvádí, že nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku, neboť s nejvyšším urychlením rozhodl ve věci samé. Za takového stavu by bylo rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku nadbytečné. V tomto typu řízení je navíc přiznání odkladného účinku v zásadě vyloučeno, jelikož by se nejednalo o prozatímní procesní řešení, ale o řešení konečné, neboť by vedlo k ukončení žalobcova zajištění, čímž by byl popřen smysl následného rozhodování ve věci. Přiznání odkladného účinku by mělo shodné konečné účinky jako vyhovění žalobě.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

27. Soud s ohledem na shora uvedené nepovažuje žádnou z žalobních námitek za důvodnou. Nad rámec uplatněných námitek neshledal žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že napadené rozhodnutí je stíženo jinou vadou či nezákonností nenamítanou v žalobě. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
28. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému

soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady na běžnou úřední činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. července 2023

Martina Kotouček Mikolášková, v. r.
samosoudkyně